

Πόλεμος πατήρ...

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Τον Φεβρουάριο του 2022, με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, ο πόλεμος έκανε την εμφάνισή του στην Ευρώπη έπειτα από δεκαετίες. Ένας άλλος πόλεμος ξέσπασε πριν από ένα χρόνο στη Μέση Ανατολή με επίκεντρο τη Γάζα. Και οι δύο πόλεμοι παρουσιάζουν σημάδια κλιμάκωσης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι δύο αυτοί πόλεμοι έχουν ένα ακόμα κοινό στοιχείο: δεν προέκυψαν ξαφνικά. Η Μέση Ανατολή μάς απασχολεί πολλές δεκαετίες τώρα, ενώ η ειδησεογραφία αυτών των ημερών βοά για την πιθανότητα επικίνδυνης ανάφλεξης. Αλλά και η εισβολή στην Ουκρανία το 2022 ήταν η συνέχεια της ρωσικής επιθετικότητας στην Κριμαία το 2014.

Ο πόλεμος, με την ευρύτερη έννοια, είναι αφόρητα κοντά μας. Αυτή την εβδομάδα, λοιπόν, θα προσεγγίσουμε το φαινόμενο

του πολέμου ιστορικά μέσα από τη «Μικρή ιστορία του πολέμου» του Αγγλου ιστορικού Τζέρεμι Μπλακ (μτφρ. Πέτρου Γεωργίου, εκδ. Πατάκη).

Το βιβλίο είχε κυκλοφορήσει στο εξωτερικό πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η ελληνική έκδοση ωστόσο περιλαμβάνει και υστερόγραφο αφιερωμένο στον ρωσοουκρανικό πόλεμο, το οποίο καταλήγει με μια νότα περί των επικείμενων αμερικανικών εκλογών και πώς μια ενδεχόμενη νίκη Τραμπ «θα μπορούσε να εκληφθεί ως θρίαμβος του Πούτιν». «Όπως πάντα», σχολιάζει ο συγγραφέας, «ο πόλεμος είναι και πολιτική υπόθεση εκτός από στρατιωτική».

Στο βιβλίο του ο Μπλακ επι-

σημαίνει ότι μια «μικρή ιστορία του πολέμου» υποχρεώνει τον συγγραφέα να παραλείψει πολλά και σημαντικά γεγονότα, κυρίως όμως ξεκαθαρίζει ότι προσπάθησε, όσο μπορούσε, να μην περιοριστεί στην Ευρώπη και στην Αμερική. «Ο πόλεμος», γράφει, «πρέπει να προσεγγίζεται υπό το πρίσμα ενός εμπειρικού συννεχούς, και όχι ως μια μεμονωμένη κατάσταση με τη δική της «αλήθεια» ή ουσία».

Η προσοχή του συγγραφέα σε μη δυτικές πολεμικές ιστορίες έχει τη σημασία της διότι μετά την ανάδειξη της τρομοκρατίας σε πολεμικό επίπεδο πλέον, το πρόσωπο του πολέμου έχει αλλάξει άρδην. Είδαμε πώς ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας

από τις ΗΠΑ κατέληξε σε αποτυχία, παρά τα μεμονωμένα σοβαρά χτυπήματα σε ανθρώπινους στόχους.

Υπό αυτή την έννοια, ο πόλεμος Ρωσίας - Ουκρανίας έχει κάτι «παλιομοδίτικο»: είναι μια πιο καθαρή διακρατική σύγκρουση, σε αντίθεση, βέβαια, με τη Μέση Ανατολή. Ο Μπλακ παραθέτει μια δήλωση του Γάλλου υπουργού των Εσωτερικών όταν έπειτα από τρομοκρατική επίθεση σε εκκλησία της Νίκαιας, το 2020, έλεγε: «Είμαστε σε πόλεμο με έναν εχθρό που βρίσκεται και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό».

Ο πόλεμος δεν είναι αυτό που ήταν. Αλλά ούτε αυτό είναι κάτι καινούργιο. Όπως θα δούμε τις επόμενες ημέρες, υπάρχει ένα μόνιμο, επαναλαμβανόμενο μοτίβο σε όλους τους πολέμους: «Η ένοπλη βία αποτελεί βασικό στοιχείο της Ιστορίας».